

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-266-1-42>

МІГРАЦІЯ ТА МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Кульчицький Микола Андрійович

аспірант

*Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Поряд з природним рухом на демографічні параметри населення впливає територіальна мобільність, або механічний рух населення. Останній пов'язаний з міграційними процесами. Нагадаємо, що термін «міграція» походить від латинського «migrate, migro», тобто переміщення, переселення [1]. Початок ХХІ століття знаменувався широкомасштабними змінами та розвитком прогресу в усіх сферах людської життєдіяльності. Одним з проявів таких змін були процеси глобалізації сучасного світу, складовою частиною яких є розвиток міграційних процесів. Істотне зростання масштабів внутрішньої та зовнішньої міграції в Україні викликає нагальну необхідність її дослідження як різноманітного поліструктурного суспільного явища.

Перш ніж розпочати загальну характеристику міграційних переміщень в Україні доцільно буде розглянути визначення поняття «міграції» та «міграційні процеси». Переважно під міграцією розуміють такі територіальні переміщення населення, які супроводжуються зміною місця проживання та місця праці (назавжди або на досить тривалий строк) як у межах однієї країни, так і поза її межами. У демографічних та демоекономічних дослідженнях термін «міграція» вживається щодо таких актів переміщень у просторі, які пов'язані, по-перше, з перетином адміністративних меж населених пунктів, по-друге, із зміною індивідом місця проживання назавжди чи на певний строк.

На думку більшості дослідників, визначення міграції є надзвичайно різними за своєю природою, оскільки можуть включати політичний, соціальний, економічний, екологічний, релігійний або ж культурний контекст. В той же час, в юридичній літературі поняття «міграція» характеризується як різновид соціальної мобільності населення як вид, спосіб і форми переміщень осіб без громадянства або громадян у внутрішньодержавному чи транснаціональному просторі, що зумовлюються на практиці, зокрема, соціально-економічними та політико-культурними, а не природними факторами.

Отже, міграція – явище природне та властиве всім живим істотам оскільки пошук кращих умов існування або в окремих випадках виживання спонукає до міграції будь яких природних популяцій включаючи і людину.

Найбільш розповсюдженими у світі видами міграції є: «імміграція», «еміграція», «вимушена міграція» (біженці, шукачі притулку), «трудова міграція» та «нелегальна міграція. Слід відзначити, що міграція, з правової точки зору, окрім територіального переміщення, пов'язана зі зміною статусу особи, яка переміщається (наприклад, статус іммігранта або трудового мігранта).

Іншим науковим терміном який потребує свого тлумачення є термін – «міграційні процеси». В науковій літературі зустрічається його тлумачення в «широкому» та «вужькому» розумінні.

В «широкому» розумі поняття «міграційні процеси» – це процеси просторового переміщення людей між поселеннями, регіонами, країнами. У «вужькому» значенні під ними розуміють сукупність переселень людей, пов'язаних зі зміною ними місця проживання на довготривалий строк, що спричиняє зміни територіального розміщення поселення [2].

Слід відзначити, що міграція населення в Україні поділяється на внутрішню (в межах території України) та зовнішню (за межами території держави). Тому аби комплексно розкрити дане питання, слід окремо розглянути зміст зовнішньої та внутрішньої міграції населення. Переважають у внутрішній міграції переміщення людей між містом і селом. Сільське населення скорочується за рахунок відтоку молоді в міста, що сприяє прискоренню його старіння. Зовнішня міграція має також власні особливості проявів в Україні. Згідно з дослідженнями Міжнародної організації з міграції кожен другий молодий українець віком від 20 до 35 років виявляє бажання емігрувати з України. Поширенню процесів зовнішньої трудової міграції сьогодні сприяють наступні фактори: по-перше, воєнний стан в Україні, по-друге, зростаючий рівень безробіття, викликаний падінням виробництва та скороченням робочих місць; по-третє, низький рівень оплати праці; по-четверте, зниження загального рівня життя, викликаного інфляційними процесами, зростанням споживчих цін, підняттям тарифів на комунальні та інші послуги; по-п'яте, незадовільні темпи проведення економічних і соціальних реформ та їхня низька ефективність, що породжує у людей зневіру у можливостях діючої влади змінити життя на краще.

Наведені фактори сучасних міграційних процесів несуть негативні наслідки для нашої держави, а саме: до погіршення демографічної ситуації, втрати кваліфікованих працівників, і як наслідок, виникнення тенденції до спаду темпів економічного зростання, на зміну короткострокової трудової міграції приходять довгострокова трудова міграція та еміграція населення цілими родинами. Саме тому, наша держава повинна негайно розробити

ефективні заходи по створенню дієвого механізму щодо скорочення міграції і зростаючої швидкими темпами еміграції та якнайшвидше впровадити їх у життя.

Виходячи з наведеного, на наш погляд, для подолання досліджених проблем та впровадження в життя головних напрямів державі потрібно впровадити в життя наступні заходи: 1) активізувати проведення наукових досліджень з питань міграційних процесів; 2) створити сучасну нормативну базу з міграційного законодавства, яка б відповідала європейським стандартам; 3) забезпечення умов для поширення легального працевлаштування, насамперед в тих країнах, куди виїжджає найбільша кількість громадян України. З цією метою, слід активізувати підписання відповідних міждержавних угод та удосконалення чинного законодавства в частині ліцензування фірм для проведення працевлаштування за кордоном; 4) активізувати проведення економічних та соціальних реформ в Україні, на підставі чого забезпечити зростання промислового виробництва, валового національного продукту та соціального добробуту; 5) забезпечити ефективну протидію корупції та встановити належне публічне адміністрування в державі; 6) забезпечити підготовку спеціалістів для міграційних служб на юридичних, економічних, психологічних відділеннях провідних вузів України, провести розбудову системи підвищення кваліфікації працівників міграційних служб з використанням української навчальної бази, а також навчання за кордоном; 7) провести заходи з удосконалення координації діяльності суб'єктів протидії нелегальній міграції, налагодити інтенсивне використання інтегративних властивостей систем, внутрішніх і зовнішніх інформаційних зв'язків; налагодити облік трудових мігрантів, які працюють за межами України; активізувати політику щодо формування привабливого внутрішнього ринку праці; провести політику посилення соціального захисту мігрантів – громадян України, які працюють за кордоном; провести політику превентивних заходів щодо запобігання нелегальним трудовим міграціям.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад.і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь: Перун, 2007. 1736 с.
2. Українське суспільство: міграційний вимір (Національна доповідь) Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. К., 2018. 396 с.
3. Міграційні процеси в Україні-[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pomichnyk.org/publikatsiji/mihratsijni-protsesy-v-ukrajini.htm>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 року № 518 «Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року»// «Офіційний вісник України». 2017. № 60.

5. Міграційні процеси в Україні: сучасний стан і перспективи / За ред. О.В. Позняка. Умань, 2007. 276 с.

6. Наслідки міграційних процесів: нові виклики та можливості для регіонів / НАН України, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього»; наук. ред. У.Я. Садова. – Львів, 2015. – 252 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-266-1-43>

ПРАКТИКА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗАСОБАМИ ВІДНОВНОГО ПРАВОСУДДЯ

Светлічний Ігор Валерійович

*магістр міжнародного права,
адвокат
orcid.org/0000-0001-7328-548X*

Светлічна Олена Валеріївна

*магістр психології,
психолог
orcid.org/0000-0001-7150-1767*

Малець Олександр Омелянович

*доктор історичних наук,
професор
orcid.org/0000-0001-7927-4335*

Сучасні дослідники розглядають відновне правосуддя як один із правових інструментів протидії злочинності. Протидія нелегальній міграції, експлуатації та торгівлі людьми на морі включає й відновне правосуддя, як один із правових інструментів протидії злочинності, що обумовлює актуальність дослідження. Неповнолітні також можуть бути суб'єктами деяких злочинів, в тому числі, посібниками, співучасниками. Вказане потребує низки нових норм у кримінальному законодавстві України, які б регулювали застосування відновного правосуддя щодо неповнолітніх.

У статті 97 Кримінального кодексу України (далі – КК) передбачено, що «неповнолітнього, який вперше вчинив кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин, може бути звільнено від кримінальної відповідальності» [1]. Кримінальна відповідальність неповнолітніх за більшість кримінальних правопорушень передбачена в Україні в 14 років.